

LA CONVOCATÒRIA D'ATURADA DE L'ESTAMENT JUDICIAL

¡Fora togues!

- Que hi pugui haver una vaga de jutges és tan impensable com que n'hi hagi de diputats o de ministres

JESÚS LÓPEZ MEDEL, advocat de l'Estat

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 12.02.09

Els canvis a la societat i les administracions espanyoles dels últims 30 anys són espectaculars en gairebé tots els àmbits. Però n'hi ha un que s'ha modernitzat menys i que s'ha mostrat més refractari als canvis: el judicial. Aquest sector i el seu funcionament general segueixen ancorats en plantejaments que no són els propis d'una societat oberta, avançada i moderna. Mentre que altres serveis públics essencials (com la sanitat) han fet un salt qualitatiu de millora, no passa igual a l'Administració de justícia. La imatge que en tenen els ciutadans no és sinó el reflex fidel de les seves múltiples mancances.

La responsabilitat d'aquesta situació és concurrent. Ni aquest Govern ni els anteriors han fet esforços rellevants per superar l'anquilosada maquinària judicial i dotar-la de recursos eficients. Els dèficits històrics s'han anat engrandint, com una bola de neu, davant la falta de compromís en ferm de les autoritats. Com que les autonomies també tenen competències en aquesta matèria, el Ministeri de Justícia fa molts anys que està perdent pes polític dins del Govern. Fins que la reforma de la Justícia no sigui una prioritat política per a la presidència del Govern que hi vinculi el Ministeri d'Hisenda perquè dediqui la despesa necessària, poca cosa s'haurà aconseguit.

NO ÉS NOMÉS una qüestió d'euros, sinó també de falta d'una adequada organització. L'estructuració de l'oficina judicial segueix pendent des que fa set anys el PP i el PSOE van firmar uns pomposos acords. La Declaració de Drets dels Ciutadans davant la Justícia segueix sent pura literatura i no ha tingut cap reflex legal.

Res de nou sota el sol. Però aleshores es produeix la convocatòria de vaga dels jutges. Convé recordar el context en què es gesta: la reacció davant les crítiques rotundes per la lleugeresa d'exigència de responsabilitat del jutge encarregat del cas Mari Luz. El penós funcionament del jutjat i del mateix sistema hi va tenir una contribució fonamental. Convé no oblidar que la benevolència del Consell General del Poder Judicial (CGPJ) al sancionar molt lleument el titular d'aquest jutjat deriva del fet que, poc abans, aquest jutjat havia estat inspeccionat per l'òrgan de govern dels jutges i s'havia considerat que funcionava bé.

Les contundents crítiques van provocar la reacció de l'estament judicial, que va fer pinya de forma corporativa. Els timbals de guerra van començar volent traslladar tota la culpa als polítics. Obliden, potser des de la toga i l'estrada, que ells també tenen una mica de responsabilitat en el mal funcionament dels òrgans judicials. Els que fa molts anys que els tractem professionalment, observem un deteriorament progressiu en el compromís del servei públic que exerceixen i del nivell professional i de capacitat. També s'observa, entre els menys competents, un increment del sentiment de superioritat respecte de professionals i justiciables. Deixo clar, al seu torn, que també conec força jutges amb gran dedicació i magnífica qualificació professional i humana.

EL PROBLEMA és que com a gremi es protegeixen i s'exoneren els uns als altres de qualsevol responsabilitat. La gran escassetat de sentències en les quals admeten que no havien actuat correctament posa en evidència que es consideren infal·libles i intocables. Ara es llancen a una vaga, sabent que és impensable des del punt de jurídic i constitucional que la pugui exercir un dels poders de l'Estat, igual que els membres de les Corts i del Govern. És una burla a l'Estat de dret, ja que ells mateixos saben que no és legal. A més a més, des de la perspectiva professional, no són treballadors corrents per compte d'altri i la llei no els reconeix aquest dret, igual que tenen prohibits expressament altres drets com ara integrar-se en partits o sindicar-se. Altres llibertats els estan limitades. En el cas de la vaga no els està ni reconeguda ni prohibida, senzillament perquè és impensable per al Parlament (òrgan que representa la sobirania del poble) que un poder constitucional pugui fer vaga.

Els jutges saben, a més a més, que la seva pretensió topa amb un dret fonamental prevalent: el de la tutela judicial efectiva dels ciutadans. És significatiu que el preavís de vaga hagi vingut precisament de dues petites associacions judicials. Potser es tracta d'una reacció al monopoli de les dues associacions majoritàries que actuen al CGPJ repartint-se entre totes dues, gairebé en exclusiva, tots els nomenaments.

L'ANTERIOR Consell va fer molta política, i va contribuir al terrible clima de crispació de llavors. L'actual és més serè, tot i que està controlat per les dues associacions on el comportament no deixa de ser corporatiu. Aquest òrgan ha trigat a pronunciar-se sobre la vaga, ja que precisament competeix als jutges la declaració final de si és legal. La realitat de la justícia és molt deficitària. Tenen raó els jutges en la denúncia. De culpa en tenen els successius governs i el CGPJ, però ells també en tenen una

part. Està bé que vulguin cridar l'atenció sobre les carències del sistema i intentar que altres assumeixin més compromisos. Però dubto molt que la imatge de la justícia ni la dels jutges resulti afavorida per aquesta vaga.